

Tiivistelmä

Väitöskirja maatalan turvallisuusjohtamisesta: säännöllinen turvallisuusriskien seuranta oli tapaturmia vähentävä tekijä

Maatalousyrittäjät kohtaavat työssään erilaisia turvallisuusriskejä, jotka voivat vaarantaa maatalousyrityksen toiminnan jatkuvuuden. Maatalousyrittäjien riskienhallintaa tarkasteltiin muilla teollisuusaloilla käytössä olevien turvallisuusjohtamisen ja järjestelmällisen riskienhallinnan välineiden avulla. Väitöskirjatutkimuksessa tarkastellaan, miten maatalan eri riskejä voisi hallita systemaattisemmin ja kokonaisvaltaisemmin. Tutkimuksessa käytettiin monimetodista lähestymistapaa, jossa maatalousyrittäjien riskienhallinnan haasteita tarkasteltiin viidessä eri tieteellisessä artikkelissa laajan kirjallisuuskatsauksen, kyselyaineistojen, case-tutkimuksen ja konstrukttiivisen tutkimuksen keinoin.

Maatalan erilaiset riskit tuottavat häiriöitä maatalouden työprosesseissa aiheuttaen mm. tapaturmia. Maataloille tehdyn turvallisuuskyselyn mukaan esimerkiksi riippuvuus tilan avainhenkilöstä, paloriskit, konerikot, suuri peltoala ja työn rasittavuus olivat yhteydessä tapaturmariskeihin. Osa-aikaisen työvoiman lisääntyminen maataloilla oli lähes merkitsevä tapaturmia lisäävä riskitekijä, mitä tulisi tutkia lisää jatkossa. Säännöllinen turvallisuusriskien seuranta näytti olevan tapaturmilta suojaava tekijä. Tutkimuksessa listattiin maatalan riskienhallinnassa käytetyt välineet ja kehitettiin ns. Maatalan riskikartta, jota voidaan käyttää maatalan systemaattisen ja holistisen riskienhallinnan työkaluna. Tutkimuksessa sovellettuja maatalan turvallisuusriskienhallinnan välineitä voisi hyödyntää myös maatalojen kestävä kehityksen johtamisessa. Riskikartan lisäksi tutkimuksessa koottiin maatalan riskienhallintatyökalut ns. maatalan riskienhallintatyökalupakkiin sekä sovellettiin prosessianalyysi- ja voimakenttäanalyysityökaluja maitotilan case-tutkimuksessa.

Tutkimuksessa maataloille sovellettuja riskienhallinnan apuvälineitä voidaan hyödyntää maatalan muutosjohtamisen, laajentavien tilojen, turvallisuusohjelmien, ympäristöjohtamisen sekä uusien maatalousyrittäjien urasuunnittelun työkaluina. Tuloksia voidaan hyödyntää myös alan koulutuksessa, neuvonnassa ja tutkimuksessa. Maatalan johtamisessa tarvitaan yhä monipuolisempaa työntekijöiden johtamisosaamista ja kokonaisvaltaista riskienhallintaa. Samalla eri tutkimusalueiden välistä yhteistyötä tarvitaan, jotta kehitetyt maatalousalan johtamisvälineet olisivat käyttökelpoisia maatalan turvallisuusjohtamisessa. Lisätutkimusta tarvitaan välineiden testaamisessa ja päivittämisessä maatalousalan työnjohtamisen välineenä, työntekijöiden käytössä turvallisuuden parantamiseksi, alan työterveyshuollon kehittämisessä sekä ruokaketjun riskienhallinnan ja kestävä kehityksen edistämisen työkaluina.